

Rozhovor – sametová revoluce Důchodkyně 59 let z Kladna

Jak se měla vaše rodina v 70. a 80. letech?

V té době jsem studovala vysokou školu. Měla jsem se celkem dobře. Během studia jsem se vdala, narodil se mi syn Antonín a poté jsem šla asi v roce 1976 pracovat na letiště a tam jsem se ještě dozvíдалa, jaká byla revoluce v tom 69. roce, kdy obsadilo Rusko letiště. Takže jsem se teprve tehdy dozvěděla různé věci, které jsem do té doby neznala. Žilo se nám celkem dobře. Moji rodiče byli ještě zaměstnaní a manželovi rodiče byli také zaměstnaní, i když manželův otec byl už v důchodovém věku. Manželova maminka též, ale ta nemohla jít do důchodu, neboť byla dlouho ženou v domácnosti a neměla odpracovaná potřebná léta. Bohužel u manžela se projevilo, že jeho bratr jako výborný fyzik v oboru fyzika plazmatu po roce 1968 emigroval spolu s celým oddělením. To mělo negativní vliv na možnost umístění mého manžela v zaměstnání. Nemohli jsme pracovat, kde jsme chtěli. Lépe řečeno, on nemohl pracovat, kde chtěl. Tak jsme nakonec zůstali bydlet v Praze u jeho rodičů, protože místo s bytem jsme neměli šanci získat.

Dobře, to byla asi 70. léta, ještě něco k těm osmdesátým?

No, osmdesátá léta, to jsem vlastně byla na mateřské dovolené. Aby malá Ája nemusela chodit do týdních jeslí, tak jsem šla do školství. To byla taková pohodová léta mého života.

Jaký byl váš vztah k režimu v 80. letech?

Myslím si, že jsem to moc neřešila. Byla jsem ráda, že máme zaměstnání. Trochu nás mrzelo, že manžel nemohl pracovat tam, kde chtěl, ale jinak se nám dařilo celkem dobře. Vyhrál tehdy nějaký mezinárodní konkurz na zaměstnání v cizině, ale státní úředníci ho tam nepustili. Rovněž mu sebrali vojenskou hodnost s tím, že mu úřednice prozradila, že je tak nedůvěryhodný, že už ho do armády nepovolají ani na cvičení.

Takže v politice jste se nějak neangažovala?

Měla jsem dvě malé děti, takže jsem se v politice neangažovala.

Kde jste pracovala ke konci osmdesátých let, byla jste ještě stále na mateřské dovolené?

Ája se narodila v 78. roce, takže do 81. roku jsem byla na mateřské dovolené. Pak jsem se bohužel rozvedla a pracovala jsem na učilišti.

Tak a teď přecházíme k hlavnímu tématu, roku 1989, a já se chci zeptat, jestli byla revoluce poznat i v obyčejném životě, jestli se třeba změnila nabídka v obchodech, vydávaly se nějaké nové knihy, bylo to nějak poznat?

Že přímo ta revoluce nastala, nebo ještě před revolucí?

Ještě začátkem roku 1989.

Před revolucí se čekalo, že se něco děje, protože končily poválečné dohody a bylo jasné, že ty pevné hranice mezi Západem a Východem musí padnout, že je to jen otázka času.

Dobře, takže se to projevilo ve vnímání lidí té doby?

To nevím, jestli to vnímali všichni lidé, ale já jsem to věděla, protože jsem se znala s lidmi, kteří znali dějiny a kteří celkem prognozovali budoucnost a předpovídali ji tak, že ta pevná čára mezi Západem a Východem musí padnout, že je to otázka pár měsíců, max. pár let.

Jak jste vnímala demonstrace během roku 1989?

Tak demonstrace jsem vnímala, jako opakování roku 1968, 1969. Zase bylo mezi lidmi nadšení, ale já jsem v té době byla poměrně dost nemocná, takže jsem se toho nezúčastňovala.

A co vám vlastně bylo?

Měla jsem zápal plic.

Co pro vás symbolizuje změnu, kterou přinesl rok 1989?

Tak především otevření hranic, otevření možností uplatnění lidí a vzdělávání lidí, to se nakonec projevilo i na vzdělávání mých dětí. Dcera vystudovala v Holandsku a naučila se výborně anglický jazyk, takže mohla cestovat, kam chtěla, takže to jsem hodnotila velice pozitivně.

Takže v době listopadové revoluce jste byla v nemocnici celou dobu?

Ne, nebyla jsem v nemocnici, byla jsem doma, ale nemohla jsem celkem nikam vycházet.

A doléhaly k vám nějak zprávy, co se děje?

Doléhaly, jednak mě chodili navštěvovat moji kolegové z práce a jednak jsme měli televizi a všechno jsme mohli živě sledovat.

Takže nejvíce na vás během revoluce působila televize a kolegové. To byli učitelé z toho učiliště?

Ano, ale v té době jsem už pracovala na jiném učilišti.

Myslíte si, že média ovlivnila průběh té revoluce?

To já nevím, ale vždycky média ovlivňují myšlení lidí, a tak si myslím, že i v tomto případě.

Kdo pro vás byl takovou osobností revoluce, která se hodně objevovala v masových médiích?

Asi Havel. Osobností bylo vícero.

Takže nemáte svou osobnost, které jste důvěřovala?

Já si myslím, že nemám žádnou takovou osobnost.

Myslíte si, že revoluce byla prospěšná naší zemi?

No, teď s odstupem času si myslím, že v něčem byla prospěšná, ale přinesla i řadu negativ, která lidé nečekali, jako třeba nezaměstnanost, špatná privatizace a podobně.

Jak jste tehdy hodnotila revoluci listopadu 1989?

Já si myslím, že v tom listopadu 1989 to každý hodnotil pozitivně, vzhledem k tomu, že jsem čekala, že se něco bude měnit, tak jsem čekala, že se to změní k lepšímu.

Moc děkuji, to bude vše.